

Földessyné Nagy Márta okl. építőmérnök
az ÉMI Kht. Terméktanúsítási Iroda vezetője

Az építési célú termékek jogszerű forgalmazása és az ÉMI Kht. terméktanúsítási eljárása

Építési termékek forgalma az Európai Unió belül

Az Európai Unión belül az áruk szabad mozgásának feltételeit úgynevezett termék direktívákban (irányelvekben) határozták meg, amelyek előírásait a tagországok kötelesek a saját jogrendszerükbe beépíteni. Az építési termékekre 89/106 EGK Építési Termék Direktíva (ÉTD), valamint azt módosító és kiegészítő 93/68 sz. EGK irányelv vonatkozik.

Az **Építési Termék Direktíva** célja az építési termékeket érintő törvények, rendeletek és államigazgatási határozatok *összehangolása* a tagállamokon belül. Az ÉTD meghatározza, hogy milyen módon lehet a termékek követelményeknek való megfelelőségét igazolni, és a megfelelőség igazolásban a termék gyártója mellett milyen szervezeteknek kell közreműködni.

A tagállamoknak be kell jelenteni az EU Bizottságnál azokat a **szervezeteket, amelyeket kijelöltek a megfelelőségi értékelési eljárással kapcsolatos feladatok elvégzésére**. Az EU tagországaiban a jogszabályban előírt megfelelőség igazolási eljárást csak az EU Hivatalos Lapjában (Official Journal) közzétett, jóváhagyott, bejegyzett szervezetek (approved body, notified body) közreműködésével lehet lefolytatni. A Bizottság azonosító számmal látja el a szervezetet és felveszi a notifikált testületek listájára. A Bizottság a tagállamokkal együttműködve szoros együttműködést valósít meg a bejegyzett szervezetek között, a megfelelőség értékelési eljárások egységes és egyeztetett alkalmazása érdekében. 2004. május 1-től az **ÉMI Kht.** meghatározott termék kör vizsgálatára és tanúsítására **notifikált szervezet, azonosító száma 1415.**

Az ÉMI Kht. tanúsítási tevékenysége a hazai jogszabályok szerint

Az építési termékek forgalmára vonatkozó magyar jogszabályok az ÉTD és bizottsági határozatai alapján készültek, a termékek megfelelőség igazolására vonatkozó rendeletben megadott módok megegyeznek a direktívában meghatározott módokkal.

Az Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Kht. terméktanúsítási rendszere az **építési célra szolgáló anyagok, szerkezetek és berendezések műszaki követelményeinek és megfelelőség igazolásának valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól szóló 3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvKM együttes rendelet** (a továbbiakban: rendelet) előírásain alapul. A rendelet az épített környezet alakításáról és védelméről szóló úgynevezett építési törvény (az 1999. évi CXV törvénnyel módosított 1997. évi LXXVIII. törvény) végrehajtási rendelete.

A törvény szerint építési célra anyagot, szerkezetet és berendezést forgalomba hozni, megrendelni, építménybe betervezni vagy beépíteni csak külön jogszabályban meghatározott megfelelőség igazolással lehet. **A megfelelőség igazolás akkor állítható ki, ha az építési termék vagy műszaki megoldás megfelel a rá vonatkozó jóváhagyott műszaki specifikációnak**, amely lehet **magyar nemzeti szabvány**, ezen belül a honosított **harmonizált európai szabvány** vagy európai műszaki engedély (ETA), illetve építőipari műszaki engedély (ÉME).

A gazdasági miniszter a 2001. február 21-én kelt 043/2001. számú Kijelölési Okiratban az ÉMI Kht-t kijelölte az építési célú termékek vizsgálatára és tanúsítására, emellett rendszeresen ellenőrzi a felkészültségét, és az előírt eljárások betartását.

A 3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvKM együttes rendelet 4. számú melléklete megadja a megfelelőség-igazolás módozatait. Az ÉMI Kht. ennek megfelelően –kijelölt szervezetként – a következő tevékenységekre készült fel:

- § a megfelelőség tanúsítása;
- § a termék első típusvizsgálata;
- § az üzem és a gyártásellenőrzés alapvizsgálata;
- § a gyártásellenőrzés folyamatos felügyelete, értékelése és jóváhagyása;
- § a műszaki specifikáció, illetve a rendeletben meghatározott esetekben, az üzemben, a kereskedelmi forgalomban vagy az építkezés helyszínén vett minták szűrőpróbaszerű vizsgálata.

Terméktanúsítás: az ÉMI Kht. megfelelőségi tanúsítvány kiadásával igazolja, hogy az építési célú termék, illetve műszaki megoldás megfelel a rá vonatkozó műszaki specifikációnak. Ehhez elvégzi a termék első típusvizsgálatát a szabványban előírt módszerekkel, valamint termék gyártójánál az üzem és a gyártásközi rendszer első felülvizsgálatát. A tanúsító szervezet további feladata a gyártásközi ellenőrzés folyamatos felügyelete, értékelése és jóváhagyása annak igazolására, hogy a gyártó részéről a termék megfelelőségének feltételei adottak.

Első típusvizsgálat és tanúsítás: ha a gyártásra jellemző termék mintadarabjain elvégzett vizsgálat szerint a termék megfelel a műszaki specifikációban a típusvizsgálatra előírt követelményeknek, a vizsgálati eredményt a kérelmező a szállítói megfelelőségi nyilatkozathoz használhatja fel. Több gyártóüzemet működtető gyártó esetében a típusvizsgálatot üzemenként külön-külön el kell végezni. A megrendelő kérésére az ÉMI Kht. tanúsítvány kiadásával igazolja a típusvizsgálat megfelelő eredményét.

Gyártásellenőrzés tanúsítása: a termék gyártójánál az üzem és a gyártásközi rendszer első felülvizsgálata, továbbá a gyártásközi ellenőrzés folyamatos felügyelete, értékelése és jóváhagyása annak igazolására, hogy a gyártó részéről a termék megfelelőségének feltételei adottak. A tanúsítvány a szállítói megfelelőségi nyilatkozathoz szükséges akkor, ha a műszaki specifikációban meghatározott megfelelőség igazolási módozat a gyártásellenőrzés független szervezet általi tanúsítását írja elő.

Egyéb vizsgálat és tanúsítás a gyártó vagy forgalmazó igényei szerint: Gyakran fordul elő, hogy a gyártó nem rendelkezik minden vizsgálóberendezéssel ahhoz, hogy a műszaki specifikációban előírt valamennyi vizsgálatot elvégezze, Ekkor arra felkészült

–akkreditált vagy kijelölt – szervezetet lehet a vizsgálatokkal megbízni. Az ÉMI Kht. terméktanúsítási rendszerében erre szolgál a *terméktétel tanúsítás*, amely a termék szabványos mintavétellel jellemzett tételének a megfelelés tanúsítása és a *termékegyed tanúsítás*, amely a termék megvizsgált egyedének a megfelelés tanúsítása. A terméktétel illetve a termékegyed tanúsítása kiterjedhet a termék műszaki specifikáció(k) szerinti *összes* követelményére vagy csak *egy* vagy *néhány* követelményére.

A gyártó vagy forgalmazó kérheti olyan termékjellemzők vizsgálatával való igazolását is, amely a termék egyedi, a követelményeknél magasabb, vagy azon felül más jellemzők vizsgálatára terjed ki.

A szállító feladata a termékre előírt megfelelés igazolási eljárás lefolytatása, valamint az eljárás eredményeként kiállított megfelelés igazolásnak a termékhez való csatolása.

Az építési termék szállítóján kívül önálló megfelelés igazolást kell adnia annak is, aki az építési termék forgalmazása vagy felhasználása során annak jellemzőit a szállítótól történő átvétel után megváltoztatta, vagy a rendeltetés szerinti alkalmazástól eltér.

A megfelelés igazolás módjai

1. i) Megfelelési tanúsítvány (1) (1+)

A termék megfelelésének igazolása egy kijelölt tanúsító szervezet által

ii) Szállítói megfelelési nyilatkozat

2. Első lehetőség (2) (2+)
3. Második lehetőség (3) (3+)
4. Harmadik lehetőség (4)

i). Megfelelési tanúsítvány (1)

A termék megfelelésének igazolása egy kijelölt tanúsító szervezet által

a) A gyártó feladatai:

1. gyártásellenőrzés;
2. az üzemben vett mintáknak a gyártó által végzett további vizsgálata az előírt vizsgálati terv szerint.

b) A kijelölt tanúsító szervezet feladatai:

1. a termék első típusvizsgálata;
2. az üzem és a gyártásellenőrzés alapvizsgálata;
3. a gyártásellenőrzés folyamatos felügyelete, értékelése és jóváhagyása;
4. a műszaki specifikáció, illetve a 9. § (3) bekezdés által meghatározott esetekben, az üzemben, a kereskedelmi forgalomban vagy az építkezés helyszínén vett minták szűrőpróbaszerű vizsgálata. (1+)

ii) Szállítói megfelelési nyilatkozat

A szállító megfelelési nyilatkozata

Első lehetőség (2)

a) A gyártó feladatai:

1. a termék első típusvizsgálata;

2. gyártásellenőrzés;
3. a műszaki specifikáció, illetve a 9. § (3) bekezdés által meghatározott esetekben, az üzemben vett minták vizsgálata az előírt vizsgálati terv szerint. (2+)

b) A kijelölt tanúsító szervezet feladatai:

4. a gyártásellenőrzés tanúsítása az alábbiak alapján:
  - az üzem és a gyártásellenőrzés alapvizsgálata
  - a műszaki specifikáció, illetve a 9. § (3) bekezdés által meghatározott esetekben, a gyártásellenőrzés folyamatos felügyelete, értékelése és jóváhagyása. (2+)

Második lehetőség (3)

- 1.a termék első típusvizsgálata egy kijelölt vizsgáló laboratórium által;
- 2.gyártásellenőrzés a gyártó által.

Harmadik lehetőség (4)

- 1.a termék első típusvizsgálata a gyártó által;
2. gyártásellenőrzés a gyártó által.

Azt, hogy mikor **melyik módozatot kell alkalmazni**, a termékre vonatkozó műszaki specifikáció előírja. EU Bizottsági Határozatok születtek arra vonatkozóan, hogy az egyes termékcsoportok megfelelőség igazolása milyen módozat szerint lehetséges. A kiválasztás szempontjai:

- a) a terméknek a lényeges követelményekre, különösen az egészségügyi és biztonsági követelmények szempontjából játszott szerepe
- b) a termékjellemzők változásának a termék használhatóságára gyakorolt hatása
- c) a termék gyártása során keletkező hibák valószínűsége

Az építési célú termékek forgalmazása és felhasználása

Nem tekinthető a termékek forgalmazása, felhasználása jogszerűnek, ha a megfelelőség igazolás nem a fent leírtaknak megfelelően történik.

Ha egy építési célú termék megfelel az Építési Termék Direktíva valamennyi rendelkezésének, beleértve a megfelelőség-értékelési eljárásokat, a terméken vagy annak csomagolásán a gyártó feltüntetheti a CE-jelölést. A CE megfelelőségi jelölés azt fejezi ki, hogy a termék megfelel a harmonizált európai szabványnak harmonizált európai szabványnak vagy a Direktívában ismertetett módon kiadott európai műszaki engedélynek (European Technical Approval – ETA)

CE-jelölést jogszerűen viselő termék szabad mozgás az EU-n belül nem korlátozható, de a felhasználónak meg kell győződnie arról, hogy a termék a hazai alkalmazási követelményeket kielégíti-e. Nem viselheti a termék a CE jelölést, ha a megfelelőség igazolás nemzeti műszaki engedély, pl. ÉME alapján történik

A CE jelölés nem minőséget, hanem megfelelőséget jelöl. A **CE jelölés mellett** a gyártó feltüntethet más jelölést vagy minőség jelet is, így mód van az **ÉMI megfelelőségi jelölés** feltüntetésére is.

Az ÉMI JEL használatának feltétele az ÉMI által kiadott megfelelőségi tanúsítvány

Az ÉMI megfelelőségi jel: ÉMI ábrás védjegyből és törzskönyvi számból áll, azt fejezi ki, hogy a jelet viselő építési célú termék

- megfelel a termékre vonatkozó műszaki specifikáció követelményeinek,
- a termék műszaki tulajdonságai meghatározott tűréshatáron belül változatlanok (egyenletes minőség és megbízhatóság).

A jel használata a megfelelő és egyenletes minőségű termékek gyártóinak és forgalmazóinak érdekeit azzal szolgálja, hogy növeli a termék iránti bizalmat, ugyanakkor a fogyasztók és felhasználók érdekeit is védi.

A gyártó a megfelelőségi jel használatára kizárólag a megfelelőségi tanúsítvány érvényességének időtartama alatt jogosult. A megfelelőségi jel használatának jogát – a termékekre vonatkozó megfelelőségi tanúsítványokhoz hasonlóan – az ÉMI nyilvánosságra hozza.

Ha a gyártó vagy forgalmazó a harmonizált szabványban előírt követelményeken felül más termékjellemzők igazolását vagy tanúsítását is kéri, az ÉMI Kht. abban is közre tud működni vizsgálattal vagy tanúsítással.

Ha az építési célú termékek műszaki jellemzőiknél fogva alkalmasak arra, hogy megfelelő tervezés és kivitelezés mellett az építmény, amelybe beépítik, felhasználják vagy beszerelik, kielégítsék az alapkövetelményeket, akkor a termék szállítójától elvárható, hogy adja meg a termék tervezésére, beépítésére, használatára vonatkozó előírásokat, feltételeket is.

Az ÉMI Kht. termék tanúsítási szolgáltatásai minden építési termék gyártója, forgalmazója, importálója, továbbforgalmazója, felhasználója, továbbá az építési termékeket felhasználó építető, tervező és kivitelező számára elérhetők. Az ÉMI Kht. budapesti központjában működő szakági vizsgáló laboratóriumokban, az ország hat vidéki városába telepített minőségellenőrző állomáshoz tartozó regionális laboratóriumokban és a szentendrei tűzvédelmi laboratóriumban szinte minden építési termék vizsgálatát el tudják végezni.

Budapest, 2004. április 27.